

СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

*А.О. Ліннік, здобувач вищої освіти групи Б-5/1
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Світове наукове товариство та фахівці, які представляють сучасний бізнес, в останні роки почали звертати увагу на дослідження проблем розвитку соціального підприємництва як на національному, так і на глобальному рівнях.

У наш час соціальне підприємництво в багатьох країнах світу перетворилося на досить поширену й активну соціально-економічну діяльність зі своєю ідеологією, місією та визначеннями.

Діяльність соціальних підприємств є вигідною для макроекономічного розвитку кожної країни, оскільки ця діяльність дає можливість зменшити

частину державних витрат на розв'язання проблем соціально незахищених людей, їх працевлаштування та суспільної адаптації [2, С. 23].

Різноманітні соціальні аспекти світового досвіду соціального підприємництва висвітлювалися у працях багатьох вітчизняних науковців, зокрема таких, як І. Березяк, З. Галушка, А. Зінченко, А. Садеков, І. Салій, К. Смаглій, Н. Супрун, В. Удодова, В. Шаповал та ін.

Досить поширеним у країнах Північної і Південної Америки є підхід, за яким соціальним підприємництвом називають підприємницьку діяльність неприбуткових недержавних організацій (*unprofitable private organization*), яка спрямована передусім на реалізацію статутних цілей цих організацій. Мається на увазі, що місія і статутні цілі УРО направлені на вирішення соціальних проблем, надання послуг та поліпшення якості життя цільової групи, заради інтересів якої створювалася організація.

У Європі, де традиції суспільних об'єднань не такі сильні, соціальне підприємництво визначається більше як підприємництво або бізнес з соціальною місією. Так, британська модель соціального підприємництва характеризується зміною пріоритетів підприємницької діяльності. На перше місце виходить соціальний аспект або соціальний ефект від підприємницької діяльності, випереджаючи значення її фінансової ефективності. Важливою ознакою соціальних підприємств в Британії є колективна форма власності, а їх діяльність направлена передусім на користь територіальної спільноти.

Наприклад, такі фундатори, як Schwab Foundation for Social Entrepreneurship (Швейцарія), Skoll Foundation (США) і Ashoka Foundation (Індія), визначають соціальне підприємництво як інноваційну підприємницьку діяльність заради поліпшення становища громади і відновлення соціальної справедливості.

Для узагальнення вище викладеного можна використати визначення соціального підприємництва Яна Урбана Сандала, а саме – це специфічна форма управління, метою якої є запуск виробничої функції таким чином, щоб збільшити додану вартість для всіх учасників бізнес-процесу. Тобто ціллю

соціального підприємництва є зміна світу на краще для кожного з нас, а соціальний підприємець – це особа, яка хоче і може це зробити. Тому останнім часом активізувалася діяльність в цьому напрямі.

Варто відмітити, що зарубіжні моделі соціального підприємництва відрізняються ступенем і формами його підтримки з боку держави: Модель Північної Європи (Бельгії, Нідерландів, Норвегії, Швеції) характеризується активною підтримкою держави. Моделі США, Канади, Японії містять регулювання на рівні підприємств, використання благодійництва. Модель Центральної Європи (Австрії, Німеччини, Франції) відрізняється адресними соціальними програмами і бізнес-проектами. Модель Великої Британії характеризується значними соціальними інвестиціями [1, с. 107].

В Італії законодавством передбачено існування двох типів соціальних кооперативів: тих, що надають соціальні, освітні та медичні послуги населенню (група «А») та тих, які створюють можливості для працевлаштування та соціальної інтеграції вразливих верств (група «Б»)

Уряди Іспанії, Португалії, Греції, Бельгії та Франції також законодавчо закріпили роботу соціальних підприємств у формі кооперативів, основною рисою яких є демократична форма правління та обов'язковий розподіл акцій компанії між її засновниками, волонтерами та бенефіціарами.

В Іспанії широко відомими є Мандрагонські кооперативи. Ці кооперативи мають власний університет, інститути, школи, дитячі садки.

Отже, будь-який досвід соціального підприємництва, успішний в одній країні, не може бути перенесений в іншу країну без адаптації. Ключем до успішного розвитку соціальних підприємств в Україні є вироблення національних стратегій розвитку соціального підприємництва, які дозволили б скоординувати зусилля всіх зацікавлених сторін – підприємців, громадських організацій, донорських структур і держави. Потрібна чітка і скоординована робота тих, хто в цей процес вже залучений, а також фінансування окремих проектів, які сприятимуть системному вирішенню проблем.

Література:

1. Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.janusandal.no/en/>.
2. Keohane, Georgia Levenson, Social Entrepreneurship for the 21st Century. Innovation Cross the Nonprofit, Private, and Public Sectors, New York: mc Graw Hill, 2013, p. 151.
3. Schwab Foundation for Social Entrepreneurship // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.schwabfound.org/content/publications>.

***Науковий керівник – Дункіна Т. І.
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет***